

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce: O. Š.**, zastoupený JUDr. Milanem Poláčkem, advokátem se sídlem Brno, Starobrněnská 13, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 238/2003 - 20 ze dne 22. 10. 2003,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl kasační stížností nadepsané usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byl odmítnut jeho opravný prostředek, jímž se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-2757/VL-20-12-2002 ze dne 11. 6. 2002. Rozhodnutím správního orgánu stěžovateli nebyl udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 325/1999 Sb.“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Podání stěžovatele postrádalo podle krajského soudu náležitosti žaloby uvedené v § 37 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“) a v § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. Soud posoudil podání stěžovatele jako pouhé ohlášení nesouhlasu s rozhodnutím ve lhůtě stanovené zákonem. Uvedl, že z obsahu podání není zřejmé, jaké jsou důvody nezákonnosti, petit žaloby dle soudu zcela chybí, nejsou

označeny výroky rozhodnutí, které jsou napadány. Z podání je podle soudu zřejmé toliko to, kdo je účastníkem řízení a které rozhodnutí je napadeno. Soud posoudil tuto situaci jako vadu podání, která brání meritornímu přezkoumání návrhem napadeného rozhodnutí v mezích vytčených žalobních bodů. Tato vada způsobuje dle soudu nedostatek podmínek řízení, který navíc v daném případě byl neodstranitelný, neboť odstraňovat vady nebylo možné s ohledem na skutečnost, že lhůta uvedená v § 72 odst. 1 s. ř. s. již uplynula. S ohledem na to by případné poučení s výzvou k odstranění vad žaloby ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. bylo dle soudu úkonem nadbytečným, neboť k případně dodatečně uplatněným argumentům by soud již nemohl přihlížet, a to pro marné uplynutí zákonné lhůty pro rozšíření žaloby dle § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.

V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatel důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s., tj. nesprávné posouzení právní otázky soudem a nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Krajský soud podle jeho názoru poškodil jeho právo na soudní přezkum správního rozhodnutí, které vyplývá i z Listiny základních práv a svobod a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. To, že jeho podání nemělo náležitosti žaloby podle s. ř. s. vyplývá ze skutečnosti, že návrh byl podán ještě za staré právní úpravy správního soudnictví před účinností uvedeného předpisu. Krajský soud měl stěžovatele vyzvat k doplnění podání, opačný postup považuje za druh nepřipustné retroaktivity a za porušení principu právní jistoty. Stěžovatel z dikce dnes již zrušených ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) dovozuje, že vyzvat jej měl již Vrchní soud v Praze, ke kterému v roce 2002 svůj opravný prostředek podal. Po 1. 1. 2003 pak měl krajský soud postupovat podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a vyzvat stěžovatele k odstranění vad podání. Rozhodnutí krajského soudu v jeho věci je tak v rozporu s uvedeným ustanovením, jakož i s § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Obecná aplikace postupu krajského soudu v dané věci by podle stěžovatele v konečném důsledku znamenala, že by bylo třeba odmítnout všechna podání učiněná před účinností s. ř. s., v jejichž dokončení se postupuje ve smyslu § 129 odst. 2 s. ř. s., u nichž uplynula lhůty pro rozšíření žaloby ve smyslu s. ř. s. Soud se rovněž podle stěžovatele nevyrovnal se svou zákonnou povinností vyslovit nicotnost rozhodnutí správního orgánu i bez návrhu. Poukazuje na to, že je osobou cizí státní příslušnosti, bez prostředků, neznalou českého práva a českého jazyka, což klade ještě větší důraz na požadavek korektního přístupu ze strany soudu. Byla porušena rovněž zásada rovnosti účastníků řízení, a to tím, že mu bylo usnesení soudu doručeno pouze v češtině a nikoliv též v ukrajinštině. Poukazuje přitom na formulaci § 18 o. s. ř. a § 36 odst. 1 a 2 s. ř. s. Stěžovatel rovněž dovozuje, že postupem soudu byly porušeny zásady stejného zacházení bez jakékoliv diskriminace a „rovnosti zbraní“, které vyplývají z mezinárodních dohod o lidských právech, jež jsou pro Českou republiku závazné. Vzhledem k těmto skutečnostem navrhuje stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu, aby napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně požádal, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že v podání stěžovatele ze dne 17. 6. 2002 je uvedeno pouze to, kdo je podatelem a jaké správní rozhodnutí je napadáno. Je v něm vyjádřen nesouhlas s tímto rozhodnutím a žádost o kladné rozhodnutí soudu.

Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že uplatňuje důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s., základní námitkou je nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu; důvod podle písmene a) není v kasační stížnosti žádným způsobem blíže konkretizován. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněného důvodu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V posuzované věci postupoval Krajský soud v Brně podle právní úpravy správního soudnictví účinné po 1. lednu 2003. Uvedená věc napadla původně u Vrchního soudu v Praze na základě podaného opravného prostředku proti rozhodnutí správního orgánu. Řízení o tomto opraveném prostředku nebylo dokončeno do 1. ledna 2003, kdy nabyl účinnosti nový procesní právní předpis upravující řízení před soudy ve správním soudnictví. Podle § 129 odst. 2 s. ř. s. se řízení o opravných prostředcích podaných přede dnem účinnosti tohoto zákona, o nichž soud nerozhodl do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí podle ustanovení části třetí, hlavy druhé, dílu prvního tohoto zákona, tj. podle ustanovení upravujících řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu. V takovém řízení se tak použije i § 71 odst. 1 s. ř. s., jež upravuje zvláštní náležitosti žaloby (které doplňují obecné náležitosti stanovené v § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Pod písmenem d) cit. ustanovení je pak jako jedna z nutných náležitostí žaloby uvedena identifikace tzv. žalobních bodů, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Před 1. 1. 2003 obsahovalo obdobnou úpravu ust. § 249 odst. 2 o. s. ř., jež se použilo s ohledem na ust. § 250l odst. 2 o. s. ř.

Krajský soud podání stěžovatele, kterým napadá rozhodnutí správního orgánu, odmítl s odkazem na neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, který spatřoval ve skutečnosti, že podání stěžovatele neobsahovalo náležitosti stanovené v § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 písm. a) – f) s. ř. s. Svůj závěr o neodstranitelnosti vad podání opřel krajský soud o § 71 odst. 2 s. ř. s. Podle věty třetí tohoto ustanovení je možné rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body pouze ve lhůtě pro podání žaloby. Jak krajský soud uvedl, tato lhůta již uplynula, a proto by doplnění žaloby na základě výzvy soudu bylo nadbytečné, neboť by soud k němu nemohl přihlížet.

Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně uvádí, že neexistuje zákonná povinnost soudu v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojmávaná povinnost soudu by odporovala zásadě dispoziční a zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je řízení o žalobě koncipováno (viz např. rozsudek č. j. 2 Azs 9/2003 - 40 ze dne 23. 10. 2003, judikát publikovaný pod 113/2004 Sb. NSS). Na straně druhé Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích (srov. např. rozsudek č. j. 2 Azs 63/2004 - 46 ze dne 9. 8. 2004) poukazuje na skutečnost, že § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s. stanoví lhůtu pouze pro rozšíření žaloby na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo o další žalobní body, a tedy v souladu s konstantní judikaturou i pro doplnění žalobního bodu do podání, které dosud žádný žalobní bod neobsahovalo, a kterému tedy chybí i povinné tvrzení o zkrácení na právech dle § 65 odst. 1 s. ř. s., nikoliv však na odstranění jiných vad žaloby. Vady žaloby, mezi něž patří i skutečnost, že žalobní bod je formulován nedostatečně přesně či podrobně, jsou odstranitelné postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., podle kterého předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Teprve v případě, že podání není ve stanovené lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení není možno pro tento nedostatek pokračovat, odmítne soud usnesením řízení o takovém podání, přičemž o tomto následku musí být podatel ve výzvě poučen.

V dané věci je tak předmětem sporu otázka, zda žalobce splnil podmínky žalobní legitimace spočívající v tvrzení nezákonnosti správního rozhodnutí a v důsledku toho zkrácení na jeho právech a zda byl v žalobě následně uveden alespoň jeden žalobní bod či nikoliv. Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v žalobě vyjádřil pouze svou nespokojenost s rozhodnutím a požádal o kladné vyřízení jeho opravného prostředku.

Tyto skutečnosti však žádným způsobem nerozvedl ani blíže neupřesnil. Formulace podání stěžovatele ze dne 17. 6. 2002 podle zjištění Nejvyššího správního soudu nesplňuje ani ty nejnížší požadavky na formulaci žalobního bodu, neboť z ní nelze bez dalšího dovodit jakoukoliv právní argumentaci či skutková tvrzení. Nejvyšší správní soud se tak s krajským soudem shoduje v tom, že žaloba žádný žalobní bod, byť nedokonale formulovaný, neobsahovala, a dodává, že žaloba zároveň neobsahovala ani povinné tvrzení o zkrácení na právech v důsledku nezákonnosti rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s. Jakékoliv doplnění žaloby o toto tvrzení i o žalobní bod ze strany stěžovatele by bylo v souladu s výše uvedeným judikátem Nejvyššího správního soudu rozšiřováním žaloby, jež je po uplynutí lhůty pro její podání vyloučeno (§ 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.). Krajskému soudu lze přisvědčit, že v dané podobě není žaloba projednatelná, přičemž k doplnění žalobního bodu, které by umožnilo její projednání, by po uplynutí dvouměsíční lhůty pro podání žaloby nebylo možno přihlédnout. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že se Krajský soud v Brně nedopustil nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., když opravný prostředek stěžovatele podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl, aniž jej předtím vyzval k odstranění nedostatku podmínky řízení, neboť dospěl k závěru, že žaloba bez příslušného tvrzení nezákonnosti a na něj navazujících žalobních bodů způsobuje nedostatek podmínek řízení, jež po marném uplynutí lhůty ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s. již nemohl být účinně odstraněn.

K námitce stěžovatele, že mu nebyl v řízení ustanoven tlumočník a že mu bylo usnesení soudu doručeno pouze v českém jazyce Nejvyšší správní soud uvádí, že povinnost ustanovit tlumočníka účastníkovi, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soudu vzniká tehdy, pokud o to účastník požádá a pokud by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem. Musí se přitom jednat o zjevnou potřebu, která vyjde v řízení sama najevo. V situacích, kde soud věc neprojednává meritorně a nenařizuje jednání, není zpravidla třeba účastníkovi tlumočníka ustanovovat, neboť v těchto případech zpravidla taková potřeba nevyjde najevo. Tak tomu bylo podle Nejvyššího správního soudu i v řízení před krajským soudem. Podle soudu nelze pominout skutečnost, že stěžovatel reagoval na usnesení v českém jazyce obsáhlou kasační stížností sepsanou rovněž v českém jazyce, z níž je patrné, že obsahu rozhodnutí krajského soudu a jeho důvodům velmi dobře rozuměl. Za takových okolností nebyly v řízení před krajským soudem splněny podmínky pro ustanovení tlumočníka ve smyslu § 18 odst. o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a proto ji jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S přihlédnutím k ust. § 78b odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval již Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížností.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. ledna 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu